

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto X. — št. 215

Ljubljana, nedelja, 11. septembra 1949

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečno naročnina din 45.—

Cena din 4.—

Sklep predsedstva centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije o nalogah sindikalnih organizacij pri širjenju gibanja za visoko produktivnost dela

Beograd, 10. sept. (Tanjug). Predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije je na svoji seji 7. septembra 1949 proučilo velikanski gospodarski in politični pomen za visoko produktivnost dela in ugotovilo, da pomeni to gibanje, ki se je začelo v rudnikih premoja in preneseo v vedno večje število podjetij in gospodarskih panog, močno sredstvo za hitrejšo graditev socializma v naši državi. Obstoje in nadaljnja krepitev ljudske oblasti, uspešna graditev socializma v naši državi, graditev novih tovarn, njihovo dnevno preskrbovanje z novimi tehničnimi zmogljivostmi, nenehno naraščanje proizvodnje in življenjskega standarda, dviganje strokovne sposobnosti delavcev — vse to daje materialne temelje gibanju za visoko produktivnost dela. Delavski razred naše države izraža z uvajanjem, širjenjem in izpopolnjevanjem novih delovnih metod najbolj vidno svoje zaupanje v pravilnost poti, po kateri stopamo, in svojo ljubezen do komunistične partije Jugoslavije in tovariša Tita.

Borba delavskega razreda naše države za visoko produktivnost dela je hkrati odločen odgovor na vse klevete in laži, ki jih širijo proti nam, in na poskuse, da bi ovirali graditev socializma v naši državi.

V gibanju za visoko produktivnost dela prekašajo delavci po vsej državi, uporabljajo nove delovne metode, sedanje norme in s tem dokazujejo, kako neizčrpane so ustvarjalne sile delovnih množic, ki dobivajo v procesu socialistične graditve možnost, da razvijejo vse svoje sposobnosti in jim dajejo polnega izraza.

Inženirski in tehnični kadri dajejo s svojimi prizadevanjem in iniciativno veliko pomoč širjenju, zboljševanju in vsestranski uporabi novih metod dela, s čimer daje ljudska inteligenca svoj veliki doprinos nadaljnjemu razvoju gibanja za visoko produktivnost dela.

Borba za visoko produktivnost dela ima velik gospodarski pomen, ker vodi k povečanju proizvodnje in dvigavanju življenjskega standarda delovnih ljudi. Uspehi na tej poti omogočajo našim delovnim ljudem, ki vedno bolj zboljšujejo proces proizvodnje, da pobijajo zastarela in sovražna pojmovanja o previsokih normah in planih. To je hkrati tudi prava pot za rešitev pomanjkanja delovne sile, ki je posledica silnega razvoja naše socialistične graditve.

V naši državi ima gibanje za visoko produktivnost dela, ki ga je začel rudar Alija Sirotanovič, od njega pa so ga spre-

jeli mnogi rudniki naše države, vse po goje, da ga prenesemo v vse naše kolektive in da postane stalen način dela.

Glede na velikanski politični in gospodarski pomen gibanja za visoko produktivnost dela, na možnosti in potrebe njegovega nadaljnjega širjenja, opozarja predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije, da nekatera gospodarska vodstva in sindikalne organizacije tega gibanja niso pravilno začele in se ne bore dovolj vztrajno z nekaterimi napakami. Težišče organiziranja borbe za visoko produktivnost dela leži na naših gospodarskih vodstvih. Zanemarjanje te naloge dokazuje, da posamezni gospodarski voditelji podcenjujejo ustvarjalne sile delavskega razreda, da ne posvečajo dovolj pozornosti novim in popolnejšim oblikam proizvodnje, s čimer ovirajo tempo naše socialistične graditve.

Mnogi sindikalni organi pri dosedajni borbi za visoko produktivnost dela niso pokazali zadosti vztrajnosti pri premojavanju raznih oportunističnih pojmovanj in niso v zadostni meri mobilizirali delovnih kolektivov za sprejemanje novih metod dela.

Da bi se gibanje za visoko produktivnost dela nadalje neovirano razvijalo, daje predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov vsem sindikalnim organizacijam te naloge:

1. Vsi sindikalni organi so dolžni, da uvedejo vse potrebne politične in organizacijske ukrepe, da bi se gibanje za visoko produktivnost dela razširilo na vse gospodarske panoge. Posebno pozornost je treba posvetiti uvajanju brigadnega sistema. Pri tem morajo sindikalne organizacije dati gospodarskim vodstvom vsestransko pomoč in nenehno morajo skrbeti za pravilno sestavljanje brigad in za reševanje vseh političnih in organizacijskih problemov teh brigad. V ta namen so dolžni višji sindikalni organi nuditi neposredno pomoč nižjim sindikalnim organom. Sindikalne organizacije podjetij morajo poleg svojih nalog za mobilizacijo delavcev dnevno pomagati svojemu gospodarskemu vodstvu pri proučevanju delovnih mest in organizaciji novih načinov dela.

2. Hkrati z borbo za visoko produktivnost dela se morajo z vsemi sredstvi boriti za zboljšanje kakovosti proizvodov. Nikjer in v nobenem primeru ne smejo dovoliti, da bi šlo povečanje proizvodnje na škodo kakovosti proizvodov, ker to ne bi koristilo, temveč škodovalo naši socialistični graditvi.

3. Ker je pravilno nagrajevanje delavcev bistven pogoj za nadaljnji razvoj gi-

banja za visoko produktivnost dela, morajo sindikalne organizacije dnevno skrbeti za pravilno izvajanje vseh uredb in pravilnikov, s katerimi so urejene plače in nagrade inženirsko-tehničnega osebja.

4. Ob pravilnem odnosu do tehničnih strokovnjakov in voditeljev morajo sindikalne organizacije v borbi za visoko produktivnost dela pritegniti tehnično inteligenco, od česar je v veliki meri odvisno zboljšanje organizacije dela in izpopolnjevanje tehnoloških procesov proizvodnje.

5. Sindikalne organizacije morajo posvetiti posebno pozornost skrbi za materialne in kulturne potrebe najboljših delavcev in takih, ki so se najbolj uveljavili, nosilcev gibanja za visoko produktivnost v naši državi in širokem populariziranju zaslužnih delovnih ljudi. Naše organizacije bodo skrbela še bolj, da bodo najbolj zaslužni dobili polno priznanje in nagrade za svoje prizadevanje.

6. Dnevno časopisje, sindikalni dnevniki in drugi časopisi morajo posvetiti vso skrb populariziranju dela za visoko produktivnost dela. Pravilno organizacijo tega gibanja morajo podpreti na ta način, da bodo prinašali skrupulo najboljše kolektive, hkrati pa opozarjali na napake in pomanjkljivosti bolj zaostalih podjetij.

7. Sindikalne organizacije morajo posebno skrbeti, da se bo gibanje za visoko produktivnost razvilo v stalno metodo dela. V ta namen morajo ne samo dati polno podporo najboljšim brigadam in brigadirjem, ki dosegajo izredne rezultate, temveč morajo posvetiti vso pozornost množici delavcev, ki se pozhvalno ne bore za presežanje svojih prejšnjih uspehov, da bi množično dvignili produktivnost dela. Od sindikalnih organizacij je odvisno, da bo postalo gibanje za visoko produktivnost dela množično gibanje našega delavskega razreda.

Predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov daje polno priznanje našim najboljšim delavcem — pobudnikom gibanja za visoko produktivnost dela — in poziva vse delovne ljudi naše države, da gredo za zgledom naših najboljših delavcev in dajo s tem svoj polni doprinos k zmagoviti graditvi socializma v naši državi.

Živeli borci za visoko produktivnost dela! Živela slavna Komunistična partija Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu, ki nas pogumno in modro vodi v socialistizem!

Predsedstvo centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Sklep predsedstva centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije o nalogah sindikalnih organizacij pri širjenju gibanja za visoko produktivnost dela
Nova kršitev odredb mirovne pogodbe s strani Italije
V Zagrebu se je začel II. kongres sindikata delavcev in nameščencev kemične industrije
Ob zaključku dela etnografske ekipe na Dolenjskem
Fizkultura — Šah — Objave

Delegacija FLR Jugoslavije pod vodstvom E. Kardelja

odpotovala v New York na zasedanje Generalne skupščine Organizacije združenih narodov

Beograd 10. sept. (Tanjug). Davi je odpotovala iz Beograda na četrto redno zasedanje Generalne skupščine Organizacije združenih narodov v New Yorku delegacija FLRJ pod vodstvom podpredsednika vlade Edvarda Kardelja in ministra vlade FLRJ Milovana Djilasa. V sestavu delegacije so odpotovali pomočnik zunanjega ministra Aleš Bebler, direktor direkcije za informacije Vlado Dediđer, veleposlanik Josip Djerđa, pooblaščen minister Milan Bartoš, generalni tajnik Veljko Mičunović in načelnik oddelka zunanjega ministrstva Salko Fejič.

Delegacijo so spremlili na postajo

podpredsednik vlade in notranji minister Aleksander Ranković, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine Moša Pijade, predsednik gospodarskega sveta Boris Kidrič, pomočnik zunanjega ministra Vladimir Popović, generalni tajnik vlade Ljubomir Djurić, pomočnik zunanjega ministra Leo Mates, načelniki oddelkov zunanjega ministrstva in drugi visoki državni voditelji.

Delegaciji se bo pridružil veleposlanik FLRJ v ZDA Sava Kosanović, veleposlanik Jože Vilfan, stalni delegat FLRJ pri Združenih narodih in pooblaščen minister Miloje Radovanović.

Delovni kolektiv tiskarne „Ljudske pravice“ — najboljši grafični kolektiv Slovenije

Minister za prosveto LR Slovenije dr. Jože Potrč je izročil prehodno zastavo

Ljubljana, 10. septembra. — Včeraj zvečer je delovni kolektiv tiskarne „Ljudske pravice“ prejel prehodno zastavo vlade LRS kot najboljši delovni kolektiv grafične industrije LR Slovenije.

V slavnostno okrašeni dvorani tiskarne „Ljudske pravice“ je začel zborovanje predsednik sindikalne podružnice tov. Urbančič in pozdravil goste: člana Politbiroja CK KPS in ministra za prosveto dr. Jožeta Potrča, direktorja grafične industrije Slovenije tovariša Strekljaka, zastopnike centralne uprave sindikata grafične industrije Sverčiča, zastopnika GO Zveze sindikatov Slovenije tovariša Berganta in druge zastopnike grafične industrije.

Tovariš dr. Jože Potrč je v imenu vlade LRS pozdravil zbrane delavce in nameščence in jim čestital k uspehu. V svojem pozdravnem nagovoru je med drugim dejal: »Danes je prišlo našem delovnemu človeku socialistično tekmovalje tako rekoč v meso in kri. To tekmovalje zavzema že najširše oblike, ki kažejo mogočne uspehe. To pa dosega naš delavski razred še pri starji tehniki. Vi dosegate svoje uspehe kljub vsem oviram in zmagujete. To, da ste v prvem polletju presegli plan za 14,8%, je brez dvoma velika zmaga, ki dokazuje, da pri svojem delu uspešno premagujete vse ovire. Velikih uspehov našega delavskega razreda ne občudujemo samo pri nas, temveč jih občudujejo tudi v inozemstvu. Kljub zastareli tehniki dosega naše delavstvo uspehe zato, ker se zaveda, da dela za se in za bodoči rod.«

Ko se je dotaknil informbirojevskih laži, je tovariš dr. Jože Potrč dejal, da bi morali novinarji vsega naprednega sveta pisati samo resnico. Vsi pa vemo, da to, kar danes v svetu pišejo o nas, ni resnica. Če danes odpremo radio ali če pogledamo svetovni tisk, ki piše o Jugoslaviji, vidimo, da je poln nesramnih laži. Na vse to pa mi odgovorjamo s delom.

Ko je poudaril pomen grafične industrije, je dejal: »Delate mnogo, vendar pa je to še vedno premalo. Delovne množice so žejne knjig. Vi se trudite, da bi to žejo pogasili. Naša oblast se trudi, da bi dala naši mladini potrebno izobrazbo. Tudi vi se za to uspešno borite s tiskanjem knjig. Iz vsega srca vam čestitam k vašim uspehom in vas prosim, da se še naprej tako vztrajno borite. Če čez nekaj let bomo imeli boljše stroje in takrat bo vaš delovni kolektiv dosegal še večje uspehe kakor danes.«

Pozdravne besede tov. dr. Jožeta Potrča so navzočim navdušeno odobraval. Nato je tovariš minister izročil prehodno zastavo, denarno nagrado v znesku 95.000 din in diplomo, ki so jo v imenu delovnega kolektiva prevzeli trije udarniki.

Nato so še govorili in čestitali delovnemu kolektivu direktor tiskarne tovariš Ilovar in zastopniki GO ZS. 58 najboljših delavcev in delavki tiskarne je nato prejelo denarne nagrade.

Celotni delovni kolektiv je ob navdušenem ploskanju sprejel nato obveznost, da bo letni plan izpolnil že do konca oktobra, do konca leta pa ga bo presegel za 20%. Prav tako bodo do konca leta uvedli brigadni način dela. Ko so navzoči delavci in delavke sprejeli to kolektivno obveznost, pa so se začeli javljati tudi posamezniki — udarniki in racionalizatorji — z individualnimi obvezami. Tovarišica Povše se je obvezala, da bo izpolnjevala normo s 125%, tov. Hvale s 135, tov. Srakar s 117%, tov. Urbančič in Goslar sta se obvezala, da bosta delala v nedeljah po 10 in 12 ur, tov. Maver bo v prostem času generalno očistil tri stroje, za njimi pa so se z raznimi obveznostmi javili še mnogi drugi.

Ob koncu zborovanja so navzoči v resoluciji Centralnemu komiteju KP Jugoslavije sporočili med drugim:

»Do današnjega dne smo izpolnili naš letni plan že s 87%. To je naš odgovor na nesramne note vlade Sovjetske zveze in na poskus vmešavanja v naše notranje zadeve. Čimbolj nas bodo klevetali, tembolj bomo delali pri izpolnjevanju naših nalog. Informbirojevci naj ne pozabijo, da imamo za učitelja in voditelja Komunistično partijo Jugoslavije in tovariša Tita in da smo šli skozi tako šolo, kot je bila narodnoosvobodilna vojna in ljudska revolucija. Nепrestano pozabljajo na to, ali pa tega ne znajo preценiti, kakor niso znali v preteklih letih preценiti še marsikaj drugega, zaradi česar je težko trpelo mednarodno delavsko gibanje.«

Delavci in nameščenci naše tiskarne se zavedamo, da moramo čim več storiti. Neumno bomo dvigali naše izdelke tako po količini kakor po kvaliteti, saj je tiskana beseda važno orožje v borbi za zgraditev socializma, posebno pa še za razkrinkavanje tistih izdajalcev mednarodne delavske stvarni, ki so marksizem-leninizem zamenjali z nacionalizmom, z izkoriščanjem, prvokacijami in lažmi.«

Sedmemu plenumu centralne uprave sindikata rudarskih delavcev prisostvuje tudi 30 najboljših rudarjev naše države

Beograd, 10. sept. Trideset najboljših rudarjev naše države — prvoborcev za visoko produkcijo dela — je navzočih danes na VII. plenumu centralne uprave sindikata rudarskih delavcev Jugoslavije. Slavni rudarji Breze, Zenice, Raše, Trbovelj in drugih rudnikov so prišli, da bi povedali svoje metode v tekmovalstvu za visoko produktivnost dela in slišali skušnje sindikalnih in gospodarskih vodstev našega rudarstva. Poleg članov centralne uprave rudarjev sta navzoča na plenumu podpredsednika centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Lazar Plavešič in Grga Janček, pomočnik ministra za rudarstvo FLR Jugoslavije Tadija Popović, minister za rudarstvo LR Srbije Fadil Hodža, predstavniki JA, generalni direktorji direktij za premog, pisane kovine itd.

Davi so se v prostorih centralne uprave rudarjev sestali udeleženci plenuma. To so ljudje, ki se med seboj poznajo po svojih delovnih podvigih, ljudje, ki so spodbudili tisoče rudarjev, gradbenih delavcev, kovinarjev in drugih delavcev k borbi za večjo produktivnost dela. Krepko stiskajo desnice Aliji Sirotanoviču in Nikoli Skobiču. Mnogi med njimi so večkrat presegli njihove uspehe ali spopolnili njihov način dela, vedo pa, da Alija in Nikola še nista rekla zadnje besede.

V dvorani je izobešeno veliko ge-

slo: »Vsaka proizvedena tona premoja, bakra, svinca, cinka, antimona in živega srebra, je udarec več po sovražnikih domovine, je korak bliže k izpolnitvi petletnega plana!« ki najbolj zgovorno govori, zakaj so se stali naši rudarji in o čem bodo govorili. S svojimi delovnimi podvigi so prvi dali odgovor obrekovalcem naše države. Alija Sirotanovič je proslavil obletnico V. kongresa KPJ s tem, da je potolkel prvi rekord Stahanova. To je bilo v času, ko so klevetniki naših narodov z lažmi in podtikanjem skušali za vsako ceno prepričati svet, da delovni ljudje Jugoslavije stavekajo. Sirotanovičev odgovor so dopolnili drugi rudarji. V mesecu in pol so potolkli vse rekorde Stahanova in dosegli delovne učinke, s kakršnimi se lahko pohvali malokdo na svetu.

Ob začetku sestanka so rudarji in drugi udeleženci plenuma s prisrčnim in dolgotrajnim ploskanjem pozdravili dva stara rudarja, ki sta na obisku v naši državi s skupino naših izseljencev iz Francije. Franc Filipič in Alojz Grčar sta bila ganjena od prisrčnosti, s katero so ju pozdravili naši rudarji.

Ko so sprejeli dnevni red, je imel predsednik centralne uprave sindikata rudarjev Jugoslavije Nikola Kotle referat o socialističnem tekmovalstvu in nalogah sindikalnih organizacij pri izpolnjevanju plana drugega polletja 1949 v rudarstvu.

sodelavcev. Izdelal je 471 komadov plaščev.

V tovarni »Iskrice« je bila včeraj in danes med prvimi trikratna udarnica Danica Krošček, ki je včeraj presegla normo za 44%, danes pa kar za 76%. Druga je Pavla Gorjup, ki je včeraj presegla normo za 22%, danes 86%.

V tovarni »Standard« je danes delala brigada v strojni po Sirotanovičevem načinu in dosegla zelo lepe uspehe. Ze ob 12.30 je svojo dnevno normo dosegla za 226%.

Abdurahman Babajič je v rudniku »Tito« nakopal 727 ton premoja

9. t. m. je tekmoval Abdurahman Babajič s svojo 13člansko brigado v rudniku »Tito«. Ob tej priliki je nakopal 727 ton premoja in tako prekosil svoj nedavni rekord, ki je znašal 532 ton premoja.

Na konferenci je bil izvoljen za delegata oblasne konference Ljudske fronte. Ob tej priložnosti se je zavezal, da bo izkopal v počastitev oblasne konference Ljudske fronte s svojo brigado 1100 ton premoja. — (Tanjug.)

Tekmovalje rudarjev-mladincev v Brezi

V protest proti diskriminatornemu ravnanju madžarskih oblasti z našo mladino so mladinci zunanega prometa v rudniku Breza včeraj tekmovali. Mladinska brigada pod vodstvom Srdjana Djuriča je v 6 urah izkopal in odpeljala 81 vagonov premoja, težkih 82 ton, Čeprav so mladinci delali samo 6 ur, je njihov današnji uspeh v kopanju premoja za 9 vagončkov večji od 8-urne norme najboljših rudarjev Breze.

Danes popoldne so odšli v rudnik v drugi izmeni mladinske brigade gradbenega prometa rudnika, brigada »Ismail Begović« in brigada učencev rudarske šole. Čedalje večje število mladincev, ki delajo pri zunanjem prometu, se pripravljajo za delo v jamah.

V mežiškem rudniku je Franc Smuk presegel normo za 103%

Borba za večjo storilnost se v mežiškem rudniku iz dneva v dan vse bolj razplamteva. Brigadirji s svojimi brigadami dan za dnem postavljajo nove rekorde. Ko je šestkratni udarnik Franc Smuk zvedel za uspehe Kapunove brigade, ki je v enem samem dnevu navrtal za 52 m lukenj in s svojimi ljudmi izkopal 37 ton rude ter tako prekorčil normo za 85%, je dejal svojim ljudem: »Zdaj bomo pa mi pokazali, kaj zmoremo!«

Ze prvi dan je prišla Smukova brigada iz jame kot zmagovalka. Smuk je navrtal v ponedeljek 59, drugega dne je 60, tretji dan je postavil rekord, ka-

GIBANJE ZA VEČJO STORILNOST ZAJEMA MARIBORSKA PODJETJA LAHKE IN TEŽKE INDUSTRIJE

Tekmovalje po vzgledu Sirotanoviča je zadnje dni zajelo večje število mariborskih podjetij lahke in težke industrije. V prednici in tlalnici je brigada Kocbek Terezije presegla norme na pretančevih predilnih strojih za 27%.

V »Splošni« je brigada Krepeka Jančka pri izdelovanju progovnih žlebov izpolnila normo za 265%. Brigada Bohata Franja pa je v popoldanski izmeni pre-

segla normo pri obdelovanju zakovic za 165,9%. Včeraj je brigada Pivec Maksa v 6 urah presegla 8-urno normo pri delu v skladišču za 185%. Brigada Habjana pa je pri predričevanju profilov po starn načinu dela (brez priprav) dosegla 275% norme.

V tovarni avtomobilov je zajelo tekmovalje najprej brigado Maherjeve Marije pri izdelovanju batnih obrobov. V brigadi so delali 4 moški in 4 ženske. Normo so presegli za 209%. Kovaška brigada Ogrizeka pa je v 6 urah in tri četrti izpolnila 446,6% osemurne norme. Velik uspeh je dosegla tudi Kelblova brigada v livarni tovarne avtomobilov, ki je osemurno normo presegla za 310%.

Tekmovalje je zajelo tudi tovarno elektrokovina. Včeraj se je tu na novo formirala mladinska brigada, ki je presegla osemurno normo za 175%.

V tovarnah SAVA, ISKRA in STANDARD v Kranju tekmujejo za večjo storilnost

Janez Gartner iz tovarne »Sava« dela pri strojih, na katerih izdelujejo balonske kolesarske plašče. Delal je na devetih strojih in dnevno normo prekorčal za 154%. Izdelal je 403 komade v osmih urah, norma za te plašče pa je 176 v osmih urah. Na popoldanski izmeni je bil najboljši Franc Puntigar. Stiri ure je delal pri desetih aparatih, zaradi male opeklina pa ni mogel delati do konca. Vendar je kljub temu dosegel rezultate, kakršnih do sedaj še ni nobeden njegovih

Nova kršitev odredb mirovne pogodbe s strani Italije

Italijanska vlada skuša z novimi metodami italijanizirati slovenski živelj v Italiji

Beograd, 10. septembra. (Tanjug.) Pred drugo svetovno vojno so fašistične oblasti v Italiji skušale z različnimi ukrepi italijanizirati slovenski in hrvatski živelj v Slovenskem Primorju in v Istri. Eden izmed takih ukrepov je bila premostitev slovenskih in hrvatskih učiteljev in profesorjev iz teh krajev v razna mesta v Kalabriji in Apuliji. Na njihovo mesto so fašistične oblasti postavile italijanske učitelje in profesorje, znane po svojem šovinizmu in izurjene v tehniki raznarodovanja in italijanizacije. Ti fašisti niso zbirali ereditet, da bi dosegli svoj smoter in izpremenili lesto ter Slovensko Primorje v italijansko pokrajino.

Po vojni so se slovenski profesorji in učitelji v prepričanju, da bodo zavezniki dosegli izpolnilo obljube o pravici vseh zatiranih narodov do svobode in nacionalne samoopredelitve, vrnili v svoji rojstni kraj, ki so ga morali nasilno zapustiti, vrnili so se med svoje ljudi.

Toda to pričakovanje se ni izpolnilo vsem, kajti nekateri izmed njih so ostali v Italiji še po sklenitvi mirovne pogodbe ter delili usodo svojega kraja, ki je po tej pogodbi pripadal Italiji. Nista pa minuli niti dve leti, odkar je dobila veljavo mirovna pogodba, a italijanske oblasti se vedno bolj poslužujejo starih metod potujčevanja. Na tej liniji so bili storjeni tudi ukrepi proti slovenskim prostovnim delavcem. Italijanska vlada je izdala

uredbo, po kateri se morajo profesorji in učitelji vrniti na staro mesto službovanja, kar pomeni, da bodo morali slovenski učitelji zapustiti svoj rojstni kraj in prepuštili slovensko mladino »skrbni šovinistično nastrojenih fašističnih učiteljev, ki bodo nadaljevali svoj stari posel, katerega je prekinila kapitulacija Mussolinijeve Italije.«

Ta odločitev italijanske vlade je nova kršitev odredb iz mirovne pogodbe in kaže namero italijanske vlade, nadaljevati v Slovenskem Primorju razlikovalno politiko nasproti slovenskemu živelju in politiko italijanizacije vsega slovenskega živelja v Italiji.

Ta ukrep italijanske vlade je naletel na odpor slovenskega prebivalstva ter upravičeno ogorčil Slovence ter vse resnične demokrate.

Novi ukrepi italijanske vlade proti slovenskemu prebivalstvu

Beograd 10. sept. Italijanski Uradni list je objavil uredbo italijanske vlade, po kateri se morajo vsi profesorji in učitelji vrniti na svoja službena mesta pred vojno. Ta uredba je naperjena proti slovenskim profesorjem in učiteljem, ki so prišli po vojni v Gorico. Sedaj se bodo morali preseliti v notranjost Italije, na njihova mesta pa bodo postavljeni Italijani, sovražno razpoloženi do slovenskega prebivalstva.

Poročilo KP Zapadne Nemčije v zvezi s formiranjem zapadnonemškega parlamenta

Berlin, 10. sept. (Tanjug.) V zvezi s pričetkom dela separatnega zapadnonemškega »parlamenta« je Komunistična partija Zapadne Nemčije objavila poročilo, v katerem je rečeno, da bo Partija, opirajoč se na voljo celotnega nemškega naroda, zastopala v federalnem parlamentu korist nemških delovnih množic. Poročilo nadalje pravi, da se bo Komunistična partija Zapadne Nemčije neumorno borila za sestavo vsenemške vlade, sklenitev mirovne pogodbe in za umik vseh zasedbenih sil, kajti s tem bo mogoče zagotoviti mir in blaginjo vsega nemškega naroda. KP Zapadne Nemčije bo še nadalje zahtevala ukinitvev okupacijskega porurskega statuta, ustavitve prisilnega izvoza nemških surovin, ukinitvev režima, ki ga izvaja angloameriška agencija za uvoz in izvoz glede na nemško zunanjo trgovino. Na koncu poročila je rečeno, da se KP bori in da se bo borila za povišanje plač in kupne moči delovnega ljudstva, znižanje cen živilskih predmetov in blaga široke potrošnje ter za zmanjšanje okupacijskih stroškov za 50%.

Ameriški admiral Conolly

se posvetuje s Francovimi predstavniki

Madrid, 10. sept. (Tanjug.) Poveljnik ameriških pomorskih sil v Vzhodnem Atlantiku in Sredozemlju admiral Conolly, ki je prispel pred nekaj dnevi na čelu ameriške pomorske eskadre v špansko pristanišče El Ferrol, je došel v Madrid. Conolly je v Madridu nadaljeval razgovore s frankističnimi vojaškimi predstavniki, ki jih je začel v El Ferrolu. Hkrati so predstavniki Conollyjevega štaba — admiral Henderson in Moor ter generala Harpers in Richi prav tako nadaljevali razgovore s člani Francovega generalnega štaba. Spritico tega piše »New York Post, da je smoter tega obiska vzpostavljanje še tesnejših odnosov med ZDA in frankistično Španijo ter dodelitev arziškega posojila generalu Francu.

V Italiji je stavkalo v šestih mesecih 5.000.000 delavcev

Rim, 10. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Italijanski delavci so imeli v borbi za povišanje mezd in proti likvidaciji podjetij in množičnemu odpustuju v prvih šestih mesecih t. l. skupno 585 stavk. V teh stavkah, ki so skupno trajale okrog 40 milijonov delovnih ur, je sodelovalo več kot 5 milijonov delavcev. V te podatke niso vštete vsakodnevne pasivne stavke, ki jih italijanski delavci izvajajo z geslom »Delaj počasni!«

Teror na Finskem

Helsinki, 10. sept. Kakor poroča Tass, so finske oblasti v nadaljevanju nasilja proti delavcem, ki so sodelovali v nedavnem množičnem stavkovnem gibanju, izročile danes sodišču 25 delavcev iz mesta Kemla, ki so jih aretirali 18. avgusta ob surovem napadu policije na stavkajoče, pri čemer je bil eden ubit, ranjenih pa več delavcev. Obtožene sodijo zaradi domnevne udeležbe v »vstaji«. Zagovorniki obtoženih nimajo možnosti, da bi se pravočasno seznanili z obtožnico, tako da poteka proces po vnaprej pripravljenem načrtu. Navzlic tem jasnim dokazom, da je policija odgovorna za krvavi dogodek v Kemiu, niso nobenejga policija ali druge osebe, za katere vedo, da so 18. avgusta etreljale na delavce, izročili sodišču.

Podražitev mleka in mlečnih izdelkov v Franciji

Pariz, 10. sept. (Tanjug.) Francoska vlada je objavila odlok, da se s 15. septembrom povišajo cene mleku in mlečnim izdelkom. Brž ko je bil ta odlok objavljen, je zgnilo v Parizu in ostalih večjih mestih s trga mleko in mlečni izdelki. V prodajalnicah ni bilo več niti kondenziranega mleka. Velike tvrdke, ki pošiljajo in oskrbujejo mestno prebivalstvo z mlekom, namerno ne prodajajo svojih mlečnih rezerv in čakajo na 15. september, da bi tedaj zaradi povišanja cen imeli čim večje profite.

100 naprednih književnikov ZDA zahteva razveljavljenje obtožnice proti voditeljem KP ZDA

New York, 10. sept. Med prekinitvijo včerajšnje sodne razprave proti voditeljem Komunistične partije ZDA je delegacija več kot 100 naprednih književnikov in umetnikov izročila sodniku petičlo, s katero odločno zahteva razveljavljenje obtožnice proti voditeljem KP ZDA. V petičli je poudarjeno, da je to razveljavljenje nujno toliko prej, ker so našli v minulem tednu neposreden rezultat preganjanja voditeljev KP ZDA, ki ga izvaja ameriška vlada, rezultat kampanje nasilja in hysterije, ki vlada po vsej državi, in katerih središče je v federalnem sodišču New Yorku. Voditeljem KP ZDA — zakonite politične partije — sodijo zaradi propagande prepričanja, ki jo želi pravosodno ministertvo zigosati kot »zločinsko«. Ta koncepcija — je rečeno nadalje — je povzročila celo vrsto sodnih obravnav, odpustitve, prepovedi knjig, preganjanja naprednih elementov in našilja nad vsemi Američani, ki se bore za svoje pravice.

tanski narod, naj se dvigne proti zaroti za zasedbo Tibeta s strani angloameriškega imperijalizma in njegovega hlappa v Indiji Nehrua, katerih smoter ni samo preprečiti tibetanskemu narodu, da bi dočakal že dolgo pričakovano svobodo, marveč tudi izpremeniti tibetansko ozemlje v svojo kolonijo. Na koncu izjavlja Agias, da žele Tibetanci živet v neodvisni, svobodni, demokratični in združeni Kitajski, ki se bo odločno uprla angloamerškemu imperijalizmu in njegovim hlappem.

Resnice, ki vsak dan boli zmaguie, ne morejo prevpiti nobene še tako podle laži, klevete in note ugotavljajo delovni ljudje na protestnih zborovanjih proti notam vlade SZ

V veliki dvorani mariborske tekstilne tovarne se je včeraj zbralo nad 1000 delavcev in delavk na protestno zborovanje proti notam SZ. Spregovoril jim je sekretar mestnega komiteja KPS tovariš Jerina, nakar so se posamezni delavci in delavke v imenu brigad obvezali, da bodo odgovorili na note in klevete s preseganjem norm. Mojster Kos se je obvezal v imenu Šarhove brigade iz tkalnice perila, da bo brigada dosegla po zgledu Sirotanovića letni plan do 21. decembra. Hkrati je napovedal tekmovanje vsem brigadam vseh šestih tkalnic MTT. Vodja brigade »Pohorski bataljon«, tovarišica Bolko Franja je pred kolektivom obljubila: »Sprejemamo tekmovanje, ki ga je napovedala Šarhova brigada in se bomo še ostreje borili proti Informburoju s tem, da bomo še višje presežale norme! Vodja »Simove« brigade tovarišica Križanič Silva pa je dejala: »Naš odgovor na sovjetske note je kratak: točki vsak rekord Šarhove brigade!« Od predlo pa se je oglasila Marija Engauerjeva: »V poneležek bomo poizkusile potolči rekord predic mariborske predilnice in tkalnice, ki so dosegle že take uspehe, da se lahko merijo z evropskimi rekordi.«

V resoluciji CK KPJ pravijo med drugim: »Razne klevete in grožnje ali sabotaže s strani informburojevskih držav nas ne bodo zastrašile. Prav nasprotno! V nas budi moč in borbenost, tako da bomo še bolj strnili svoje vrste ter se še trdneje oklenili naše Partije, ki naše narode vodi z odločnimi koraki v socializem.«

Obvezujemo se, da bomo s tekmovanjem in gibanjem za visoko storilnost dela krepili socializem v naši deželi in s tem dali dostojen odgovor notam vlade SZ. Zaupamo Partiji in tovarišu Titu, ki nas vodita v srečnejšo bodočnost.«

Včeraj zvečer je bilo v dvorani Doma sindikatov množično protestno zborovanje novomeških delovnih kolektivov in ostalih članov OF. O poskusih vmešavanja v notranje zadeve naše države s strani ZSSR in njenih zadnjih dveh notah je govoril organizacijski sekretar OK KPS tov. Cigoj. V diskusiji so nato posamezni tovariši poudarili številne primere krivičnega postopanja in neenakopravnih odnosov, ki nam jih je hotela vsiliti Sovjetska zveza. Z navdušenjem sta bili ob koncu zborovanja sprejeti protestni resoluciji, ki so ju poslali člani sindikatov novomeškega okraja in MO OF Novo mesto CK KPS. V njih pravijo med drugim:

»Niti gospodarska blokada niti kakršen koli drug pritisk nas ne bo odvrgnil z naše poti. Ne kršenje pogodb, ne povzročanje neštevilnih težkoč, ne vsa ostala nespoštovanja nas ne bodo omajala. Naši vedno večji uspehi bodo dokazali, da smo na pravi poti, da nas vodi močna in enotna Partija, da sta naše delovno ljudstvo in naša Partija nerazdružljiva celota. Resnice, ki vsak dan bolj zmaguje, ne morejo prevpiti nobene še tako podle laži, klevete in note.«

Pozdrav in zaupanje naši Partiji, našemu državnemu vodstvu in heroju Titu! V neizprosno borbo proti vsem nasprotnikom in škodljivcem naše socialistične

Več pozornosti kadru poverjeništev za delo

Uprave za delovno silo so v sklopu okrajnih poverjeništev za delo pomemben organ ljudske oblasti. Iščejo nove vire delovnih moči, usmerjajo delavce v proizvodnjo ter premeščajo z manj važnih delovnih mest v podjetja prednostnega značaja. S tem izvršujejo važne naloge v našem političnem in gospodarskem življenju: z odtegnitvijo delovnih rešev in vasi pospešujejo razvoj socializma na podeželju, naši industriji, objektom kapitalne izgradnje, rudnikom itd. pa omogočajo izpolnitev planskih nalog. Zato je naloga okrajnih ljudskih odborov, predvsem pa poverjeništev za delo, da polegajo na kader uprav za delovno silo več pozornosti in da izpopolnijo število mest ne samo na upravah, marveč tudi v vsem poverjeništvu za delo.

V nekaterih okrajnih upravah za delovno silo pa še vedno ni rešeno vprašanje kadra. Delovna mesta še niso pravilno zasedena in izpopolnjena. Izreden primer malomarnosti in nediscipliniranosti pa je primer upravnika uprave za delovno silo v Kočevju. Bivši upravnik Zemljak je 1. VIII. še prejel plačo, nato pa odšel brez odgovodi. Takšen odnos uslužbenec ustvarja zmedo: upravo za

Ameriška banka za izvoz in uvoz je odobrila Jugoslaviji 20 milijonov dolarjev posojila

Washington, 10. sept. Dopisnik Tanjuga poroča. Ameriška banka za izvoz in uvoz je odobrila Jugoslaviji 20 milijonov dolarjev posojila, ki bo uporabljeno v glavnem za nabavo naprav za racionalizacijo in mehanizacijo rudnikov v Jugoslaviji. Posojilo je bilo odobreno z obrestmi 3,5% s tem, da bo odplačano v 20 polletnih obrokih, začenši od 31. julija 1951.

STANDARD OIL PRODIRA V BELGIJO

New York, 10. sept. (Tanjug.) Ameriška družba »Standard Oil of New Jersey« je sporočila, da bo v Antverpnu v Belgiji zgradila in izkoriščala rafinerijo nafte, ki bo dajala okrog 20.000 barelov petroleja dnevno.

države za zmagov pravične stvari, socializma in blagostanja našega delovnega ljudstva!«

Člani OF terena Novi trg v Ljubljani so se včeraj zbrali na protestno zborovanje, s katerega so poslali resolucijo CK KPJ, v kateri pravijo med drugim: »Odločno obojamo klevetniške note SZ kot grobo kršitev suverenosti naše socialistične domovine. Nove so naperjene proti vsem tistim narodom, ki hočejo z lastnimi silami hitreje graditi svojo lepšo bodočnost. Ta poplava gusnih klevet pa bo le pospešila dosego petletnega plana in izgraditve socializma v naši deželi ter okreplila revolucionarni polet naših delovnih množic. Prav zato se tudi mi obvezujemo, da bomo naše delovne obveznosti presegli za 100 odstotkov. Namesto planiranih 14.000 ur bomo opravili 28.000 prostovoljnih ur in okreplili povezavo med mestom in vasjo. Vso pažnjo bomo poverili tudi ideološki izgradnji našega članstva.«

Tudi žene tega terena se ob tej priliki obvezujejo, da bodo vključile vso razpoložljivo delovno silo v proizvodnjo, povečale udeležbo žena na prostovoljnem delu in pospešale še večjo pažnjo pionirjem in mladini, ki jo bodo vzgajale v globokem socialističnem patriotizmu.

Delovni kolektiv tovarne Jasenica-Smederevska Palanka piše v resoluciji CK KPJ: »Naš povečani delovni učinek bo še nadalje najboljši odgovor tistim, ki nas napadajo, na pa se bo razblinila v nič.«

Delavci in nameštenci karlovske industrije usnja pravijo: »Odgovarjamo našim kritikom, da bomo še odločneje zastavili vse sile za izpolnitev našega plana in da bomo dosledni sinovi naše domovine v graditvi in za zmagov socializma v državi. Zavezujemo se, da bomo izpolnili naš proizvodni letni plan 15 dni pred rokom ter tako izpričali svojo ljubezen do domovine, Partije in tovariša Tita.«

Delovni kolektiv »Elektro - Dalmacija« v Splitu poudarja:

»Kot odgovor na vsa obrekovanja in laži držav informburoja se zavezujemo, da bomo letni plan elektrifikacije izpolnili do 15. decembra.«

Delovni kolektiv »Svetlost« v Splitu pravi v svoji brzovavki: »Obljublamo, da bomo naš letni plan izpolnili do 29. novembra in tako dokazali vsem našim sovražnikom, da smo trdno na poti, po kateri nas vodita naš slavni Centralni komite in KPJ.«

Delavci, tehniki in inženirji delovnega kolektiva »Breda« za izdelavo vrtilnih naprav v Zemunu pravijo: »Zavezujemo se, da bomo našo letno nalogo izpolnili do 29. novembra. Naš kolektiv se je zavezal, da bo dvignil proizvodnjo naprav, ki nam jih ne dobavljajo več iz inozemstva, za 8 odstotkov.«

Delovni kolektiv industrije glinastih izdelkov »Zagorja« v Bedekovčini piše: »Obljublamo, da bomo na vsa obrekovanja odgovorili s še večjim poletom pri izpolnjevanju planskih nalog. Naš letni plan bomo izpolnili 20 dni pred rokom.«

Predvolivna kampanja v Slovenski Koroški

Haderlap: »To, kar se danes dogaja na Koroškem, je poskus vodilnih ljudi KPA, da bi svojo voljo vsilili slovenskim komunistom na Koroškem«

Celovec, 10. septembra. Dopisnik Tanjuga poroča:

Na predvolivnem zborovanju Demokratične fronte delovnega ljudstva v Smihelu je primerjal bivši slovenski poslanec v predvolivnem deželnem zboru Janko Ogris sedanje stanje v Slovenski Koroški s stanjem po plebiscitu 1919. leta. Kljub temu, da so nas na pariški konferenci sramotno prodali, je rekel, ni bilo mogoče rešiti koroškega vprašanja zaradi borbe naših partizanov in borbe vseh poštenih domoljubov ter neomajne pomoči nove Jugoslavije na fašistični način, šovinistični sovražniki pa niso mogli izpolniti svoje želje, da bi popolnoma uničili Koroško Slovence. Nato je Ogris pozval koroške Slovence, naj pri volitvah čimbolj strnjeno in odločno manifestirajo svojo enotnost in glasujejo za Demokratično fronto delovnega ljudstva, ki edino dosledno zastopa njihove koristi in se bori za prijateljstvo med slovenskim ter avstrijskim prebivalstvom na

Koroškem kakor tudi za prijateljstvo med avstrijskimi delovnimi množicami in jugoslovanskimi narodi.

Podobna predvolivna zborovanja so bila v Malovčah, Globasnici, Cirkovčah, Rinkolah in Mokriyah. V Mokriyah je govoril član izvršilnega odbora Demokratične fronte delovnega ljudstva Andrej Haderlap. Haderlap se je dotaknil šovinistične klevetniške kampanje, ki jo vodijo predstavniki KP Avstrije skupno z reakcionarnim tiskom proti koroškim Slovcem, zlasti pa proti slovenskim komunistom na Koroškem in novi Jugoslaviji, ter je rekel:

To, kar se danes dogaja na Koroškem, je poizkus vodilnih ljudi KP Avstrije, da bi svojo voljo vsilili slovenskim komunistom na Koroškem. S tem žele onemogočiti enakopravne odnose med slovenskimi in avstrijskimi komunisti. Koroški Slovenci-komunisti se borimo proti revizionizmu, za moralno politično okrepitev KP Avstrije.

Razorava o sprejetu novih članov v OZN

New York, 10. sept. Tass poroča, da je Varnostni svet dne 7. septembra vnovič proučeval vprašanje sprejema novih članov v Organizacijo združenih narodov.

Čeprav bi morali vprašanje sprejema 12 držav, in sicer Albanije, Bolgarije, Madžarske, Romunije, Mongolske ljudske republike, Avstrije, Irake, Italije, Portugalske, Transjordanije, Finske in Ceylona, ki ni bilo rešeno na prejšnji seji, proučevati poprej, je prišlo na dnevni red te seje najprej vprašanje sprejema Nepala za člana OZN.

Komiteja za vprašanje sprejetja novih članov v OZN je predlagala Svetu, naj priporoči Generalni skupščini, da sprejme Nepal za člana OZN. Predstavniki ukrajinske SSR Manuškisi je nastopil proti temu predlogu in predlagal, naj se sprejme za člana OZN hkrati vseh 13 držav. Dejal je, da je ukrajinska delegacija pripravljena glasovati za sprejem Nepala, vsko se bodo predstavniki ameriškega

bloka odrekli svoji razlikovalni politiki nasproti državam ljudske demokracije. Nato so se za sprejem Nepala za člana OZN izjavili predstavniki Egipta, Kanade, Francije, Kube in Argentine. Kitajski predstavniki je predložil načrt resolucije, ki priporoča Generalni skupščini sprejete Nepala za člana OZN.

Zatem je govoril predstavnik ZSSR Carapkin. Carapkin je izjavil, da je sovjetska delegacija, navzlic nesoglasanju z nekaterimi izmed 12 omenjenih držav, izkazala pripravljenost glasovati za to, da bodo te države ter Nepal sprejete v OZN. Dejal je, da ne more glasovati za sprejem Nepala, če bodo zavrnjene države ljudske demokracije, ki čakajo že več let na sprejem v OZN.

Nato je Varnostni svet prešel na glasovanje o kitajskem osnutku resolucije, ki je bil zavrnjen. Predstavniki ZSSR in Ukrajinske SSR so glasovali proti temu osnutku.

Osvoboditev mesta Lančoua bo pospešila likvidacijo reakcionarnih ostankov v severozapadni Kitajski

Peking, 10. sept. Agencija Nova Kitajska poroča. Ob osvoboditvi Lančoua, glavnega mesta pokrajine Kanasa, je bilo onesposobljenih 20.000 Kuomintangovih vojakov in oficirjev. Te čete so bile glavnina sil vojnih močev Me Tun Kveja in Ma Pu Fanga. Zasedbo tega političnega, gospodarskega in kulturnega središča Kansija ter prometnega križišča severozapadne Kitajske, so bile presekanke zveze med preostalimi Kuomintangovimi skupinami na tem področju. To bo povečalo zmešnjavo v Kuomintangovih vrstah in dovedlo do hitrega zloma reakcionarnih sil v severozapadni Kitajski.

NOA osvobodila Cingjuan

Peking, 10. sept. Agencija Nova Kitajska poroča, da je prva operativna armada kitajske narodnoosvobodilne vojske, ki je prodira globoko v pokrajino Kansu, osvobodila 5. septembra oblastno mesto Cingjuan, ki leži 100 km severovzhodno od Lančoua, glavnega mesta te pokrajine.

Kuomintang novači bivše japonske oficirje in vojake

Tokio, 10. sept. Agencija France Presse poroča: Uradno potrjujejo vesti, da novačijo na Japonskem bivše japonske oficirje in vojake, ki jih bodo tajno pošiljali kuomintangovim silam na Formozo. Na zahtevo Kuomintangove mislje v Tokiu so že poldicali pod orožje nad 200 evših japonskih vojnih pilotov, od katerih jih

Predstavniki Tibeta proti anglo-ameriškim načrtom v Tibetu

Peking, 10. sept. (Tanjug.) Agencija Nova Kitajska poroča, da je pekinski tisk objavil izjavo tibetanskega delegata v pripravljalnem komiteju nove politične posvetovalne konference, v kateri je ostro obsodil anglo-ameriške načrte za ločitev Tibeta od Kitajske in njegovo zasedbo po Angloameričanih.

Tibetanski delegat omenja krvavo britansko invazijo v Tibetu leta 1887 in pravi, da Tibetanci ne bodo nikoli pozabili na krvavi dolg Bitaniji in ne bodo dovolili, da bi jih nasilno ločili od kitajske skupnosti narodov, kateri pripadajo že dolga stoletja. Tibetanski delegat Sans Agias poziva tibe-

V ZAGREBU SE JE ZAČEL DRUGI KONGRES SINDIKATA DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV KEMIČNE INDUSTRIJE

V imenu zvezne vlade je pozdravil kongres minister za lahko industrijo Josip Cazi

Zagreb, 10. sept. Včeraj popoldne je prišel v Zagreb zasedati II. kongres delavcev in uslužbencev kemične industrije Jugoslavije. Poleg delegatov iz vse države so na kongresu navzoči minister za lahko industrijo zvezne vlade Josip Cazi, generalni sekretar Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Ivan Božičević, minister za industrijo vlade LR Hrvatske in član Politbiroja CK KPH tovariš Rade Žigič in drugi.

Izvoljeno je bilo častno delovno predsedstvo s tovarišem Titom na čelu. Kongres je pozdravil v imenu zvezne vlade minister za lahko industrijo tovariš Josip Cazi.

Govorec o možnostih in uspehih, doseženih v razvoju naše kemične industrije, je minister Cazi naglasil, da so pri nas vsi pogoji za razvoj kemične industrije. Gradimo velike hidrocentrale, ki nam bodo dale velike količine električne energije. Povečati moramo tudi proizvodnjo karbida, ferokroma, fosforicija itd.

Iz premoega dobivamo umetna gnojila, ki so tako potrebna našemu kmetijstvu, ngtve več sredstev za zaščito rastlin, sintetična zdravila, sintetične barve, bencin, kavčuk, plastične mase itd. Imamo neizmerna bogastva, ki jih nismo še v zadostni meri izkoristili. Razvijamo steklarsko industrijo, za katero imamo prvovrstne sirovine, in sicer v zelo veliki meri. Razvijamo našo industrijo celuloze in papirja, ki je solidno zagotovljena s sirovinami iz naših bogatih gozdov.

Naša industrija ne zaostaja za svetovnim razvojem industrije sintetičnih vlaken, plastičnih mas in sintetičnih zdravil. Gradimo novo tovarno plastičnih mas, ki bo pričela kmalu obratovati. Iz polivinil-klorida bomo pridobivali umetne podplate, ki so bolj trpežni kot usnjeni ali gumijasti. Pridobivali bomo maso za izolacijo kablov in tudi tovarno za gradimo. Dalje bomo pridobivali prvovrstne in proti kemikalijam odporne lake itd. Danes že izdelujemo eno vrsto plastičnih mas — bakelit.

V medicinski industriji, je nadaljeval minister Cazi, smo osvojili več novih izdelkov. Danes izdelujemo sulfamide (n.pr. sulfamilamid, treptozol), dalje kristalni insulin zopet sladkorno bolezen in več zdravil biološkega izvora. Te dni smo dobili prve proizvode našega penicilina. Mi smo prva država ljudske demokracije, ki je izdelala penicilin. Američani so za montažo teh naprav in za postopek zahtevali 500.000 dolarjev. Nismo jim plačali, napravili smo jih sami. Danes je že v zaključni fazi izgraditev nove in velikanske tovarne celuloze. S tem, da bomo izročili obratu to tovarno, se bomo popolnoma osamosvojili od uvoza za tako važne sirovine za industrijo papirja.

On minulega kongresa do danes smo osvojili v naši steklarski industriji celo vrsto novih predmetov, kot n. pr. stekla za očala, termos steklenice, ampule, fiole za medicinsko industrijo, signalno steklo za reflektorje itd. Razno tega povečujemo proizvodnjo okenskih in voltega stekla s tem, da širimo obe tovarni. V Pančevu povečujemo kapaciteto ravnega okenskega stekla za 100%, v Paračinu pa jo povečujemo z graditvijo nove dvorane z novimi avtomatičnimi stroji za proizvodnjo steklenic, kozarcev in kozarcev za vlaganje sadja in zelenjave. Dalje gradimo v novoosvojenih krajih industrijo laboratorijskega stekla. Prav tako bomo izdelovali težko laboratorijsko steklo tudi v Rogiški Slatini.

Poleg teh tovarn in tovarn, ki jih, ali širimo ali gradimo, imamo v našem petletnem planu tudi naloge, da zgradimo še nove tovarne. Ta velika naloga zahteva od nas nadaljnje ve-

like napore in prizadevanja, veliko samopožrtvovalnost. Veliko škodo so prizadevale graditvi kemične industrije znane krsitve in odpovedi trgovinskih pogodb, ki so jih izvršile države ljudske demokracije in ZSSR. Z gospodarsko blokado so nameravale pri nas povzročiti bedo in siromaštvo, tako kot so nekoč imperialisti nameravali gospodarsko uničiti ZSSR, ko je že niso mogli uničiti s politično in vojaško intervencijo. ZSSR in vodstva držav ljudske demokracije so hoteli z gospodarsko blokado ločiti naš delavski razred, delovno ljudstvo in Partijo od njenega vodstva in vsilili naši državi svoje nadzorstvo in svoje upravljanje. Z gospodarsko blokado bi morali preprečiti izpolnitev petletnega plana in dokazati pravilnost resolucije v zvezi s kemično industrijo so merili prav na standard delovnih množic. Kršenje pogodb se ni pričelo s pojavom resolucije Informbiroja, temveč mnogo prej. ZSSR je že prej zavlačevala pošiljke naši državi, zaradi česar se je uradno opravičevala s preobremenitvijo svojega gospodarstva, privatno pa smo slišali tole: »Zakaj naj Jugoslavija gradi industrijo, ko je že taka industrija v ZSSR.«

Podobne izjave smo dobili tudi v Poljski. Skratka, nekateri voditelji teh držav so hoteli, da bi še nadalje ostali izvozniki sirovin, in zavrli razvoj naše industrije. Zelo naivno je misliti, da bi zmogljivost kemičnih in drugih industrij držav ljud. demokracije lahko krčila čedalje bolj naraščajoče potrebe ljudstva, ki je osvobodeno izkoriščanja. Z odpovedjo pogodb jim je uspelo, da so naše tovarne dušile in žveplene kisline morale za nekaj časa odložiti proizvodnjo umetnega gnojila za naše kmetijstvo. Iz ZSSR bi morali dobiti kompletno novo tovarno dušikovih spojin, katerih zmogljivost bi krčila približno eno tretjino naših potreb. Seveda nam te tovarne ZSSR ne bo dobavila. Kaj nam je drugega ostalo, kot da to tovarno naročimo v drugi državi, deloma pa zgradimo s svojimi lastnimi silami. Pri tem moramo pripomniti, da nas bo to veljalo okoli 50% ceneje od cene, ki je bila pogojena z ZSSR. Razen te tovarne je bila v ZSSR naročena tudi tovarna za žvepleno kislino z zmogljivostjo 24.000 ton letno. Naročene so bile specialne črpalke in sušilnica za našo tovarno sode v Lukavecu. Tudi to bomo sedaj sami napravili. Črpalke, ki bi jih nam morali dobaviti za našo tovarno v Rušah, bomo nadomestili z rekonstrukcijo naše črpalne postaje in tako jih bomo še nadalje uporabljali. Naročene mline za karbid bomo sami izdelali. Namesto jeklenih steklenic za kisik bomo uporabljali tank za kisik, ki je izdelan doma ter je pokazal izvrstne uspehe.

Za našo medicinsko industrijo bi morali dobiti iz Madžarske kompletne naprave za proizvodnjo salicilne kisline, nato naprave za proizvodnjo sintetičnega B-I in naprav za proizvodnjo filicila in razne stroje. Glede stalnih emajliranih kotlov, avtoklavov, vakuum sušilnic itd., si bomo pomagali na ta način, da bomo vse te naprave v glavnem izdelali s lastnimi silami, samo specialne aparate bomo naročili v drugih državah. Iz ZSSR bi morali dobiti postopke za proizvodnjo penicilina in amidopirina, fenacitina, G-179 (zdravilo zoper malarijo), sulfatiazol itd. Vse te postopke so izdelali naši strokovnjaki v naših laboratorijih sami, brez katere koli pomoči od zunaj, ker nam jih ZSSR ni hotela poslati. To je bil njihov odgovor Kominformbiroju.

Naša industrija papirja bi morala dobiti iz CSR nekaj kompletnih tovarn in razni material, predvsem šamot za izgraditev tovarne celuloze v Prijedoru. Vsekakor bo v nadaljnji izgraditvi potrebno da se za nekatere stroje in tovarne obrnemo na drugo stran. Za našo novo peč za topljenje

stekla v Pančevu so bili naročeni iz CSR furko-stroji za izdelovanje ravnega stekla. To bi morali dobaviti že novembra 1948. leta. Rok je bil podaljšan do februarja, nato do septembra 1949. leta in končno je bila dobava zavržena. Zaradi tega smo se zakasnili z graditvijo tovarne v Pančevu. Toda pomagali smo si s tem, da nam bo naša težka industrija izdelala tudi take furko-stroje. Prav tako smo imeli sklenjeno pogodbo za avtomatično hladilnico za tovarno v Paračinu. Del te hladilnice je že prej prišel. Naši strokovnjaki in delovni kolektivi bodo sami kompletirali to hladilnico in jo montirali v raširjeni tovarni v Paračinu.

Iz vsega, kar sem sedaj navedel, je razvidno, da je imel gospodarski pritisk, ki ga na nas izvajajo ZSSR in države ljudske demokracije, določen vpliv na razvoj našega gospodarstva. Prav tako pa se vidi, da nismo popustili, ampak smo angažirali naše proizvodne sile, da bi nadomestili praznote, ki so nastale zaradi sovražnega ravnanja do naše socialistične domovine. Razen tega je našemu gospodarstvu uspelo, da se je v prvem polletju preusmerilo z enim delom na domače, z drugim pa na nove virovine. V prvem polletju smo odkrili celo vrsto notranjih rezerv, ki se skrivajo v naših kapacitetah in v naših možnostih. Delavski razred se je z novim zagonom lotil izpolnjevanja planskih nalog ter je z izpolnjevanjem teh nalog dokazal, da trdno stoji na liniji našega Centralnega komiteja in tovariša Tita, da so naši plani realni in da nam zagotavljajo izgraditev socializma v naši državi.

Minister Cazi je nato prejel na razlago o organizaciji proizvodnje v kemični industriji in je med drugim dejal:

»V kemični industriji, ki bo zaradi izrednih bogastev naše države ostala, in je že tudi danes, pretežno izvozna industrija, moramo predvsem paziti na kakovost. Naše kisline, lugi in soli morajo ustrezati minimumu kakovosti, kajti drugače jih ne bomo mogli prodati. Važna je kakovost tudi za domačo porabo, ker se je že večkrat pripetilo, da se je zaradi slabe kakovosti kroma pokvarila velika količina dragocenelega usnja in se je zaradi slabe kvalitete karbida oteževalo delo v rudnikih in kovinski industriji itd.«

»Veliki asortiman steklenih predmetov, ki jih izdelujemo, še ni pravljen. Še se planira proizvodnja predmetov, ki omogočajo hitro izpolnitev količinskega plana, ne proizvajamo pa dovolj čistih predmetov, ki so potrebnejši ljudstvu.«

Na koncu je minister Cazi govoril o uspehih v medicinski industriji, ki je v primeri s predvojnjo proizvodnjo za nekajkrat višja. Sedaj se moramo s poletom vrediti na izdelovanje polindustrialnih in industrijskih naprav za proizvodnjo mnogih zdravil.

Minister Cazi je zaključil:

»Poleg omenjenih nalog ne smemo pozabiti, da moramo uspešno dokončati in prekorajčiti naš letni proizvodni plan. So vsi pogoji, da izpolnimo plan v drugem polletju. Preskrbovanje s temeljnimi sirovinami je rešeno, razen nekaterih problemov, ki jih imamo s premogom. S pravilno organizacijo brigadnega sistema in vpeljevanjem tehničnih norm lahko učinkovito rešimo pomanjkanje delovne sile, ki ga tudi sedaj čutimo, s tem problemom pa se bomo morali boriti tudi v prihodnjih letih. Sicer pa menim, da je bolje boriti se s pomanjkanjem delovne sile, kot pa imeti na tisoče nezaposlenih, kot je to v kapitalističnih državah ali pa je še danes v nekaterih državah ljudske demokracije.«

Okrog stavb bodo uredili park, nasade, otroška igrišča itd., tako da bodo imeli delavci in člani njihovih družin v prostem času primeren prostor za odmor in razvedrilno.

V veliko pomoč stalnim delavcem so bile frontne in mladinske brigade. Doselej so delale na gradbišču tri frontne brigade s 114 člani in dve mladinski brigadi s 158 člani. Posebno se

je izkazala »Dakijeva« frontna brigada. Zaradi odhoda mladinskih brigad na cesto »Bratstvo in enotnost« je nastalo na gradbišču pomanjkanje po pomožni delovni sili. Trenutno dela na gradbišču le še okrog 20 članov frontne brigade in bi bilo potrebno, da frontna organizacija v okraju razvije večjo aktivnost za mobilizacijo nove delovne sile.

Z veliko požrtvovalnostjo stalnih delavcev ter frontnih in mladinskih brigad je uspelo v poldrugem mesecu dokončati že 31% predvidenih del. Skupaj bo po načinu hitrogradnje dograjenih sedem večjih trnadstropnih stanovanjskih zgradb, dva manjša stanovanjska bloka in blok za 500 samskih stanovanj. Družinskih dvosobnih stanovanj bo skupaj 110. Vsa stanovanja bodo moderno opremljena s kopalnicami in drugimi pritliklinami.

Tudi tovarna »Iskra« v Kranju, ki se hitro razvija v eno izmed najpomembnejših tovarn precizne mehanike v državi, je glede na povečano število delavstva začela graditi prve stanovanjske bloke. Z gradnjo so začeli letos v juliju v prijaznem kraju Planina, ki je obdan z gozdičem in odmaknjen od tovarniškega trušča in dima. Delavci bodo imeli od novih stanovanj do tovarne samo dobre četrte ure hoda.

Z veliko požrtvovalnostjo stalnih delavcev ter frontnih in mladinskih brigad je uspelo v poldrugem mesecu dokončati že 31% predvidenih del. Skupaj bo po načinu hitrogradnje dograjenih sedem večjih trnadstropnih stanovanjskih zgradb, dva manjša stanovanjska bloka in blok za 500 samskih stanovanj. Družinskih dvosobnih stanovanj bo skupaj 110. Vsa stanovanja bodo moderno opremljena s kopalnicami in drugimi pritliklinami.

Gradnja stanovanjskih blokov tovarne »Iskra« v Kranju

Gradnja stanovanjskih blokov tovarne »Iskra« v Kranju

Odkupni aparat je začel z novimi metodami dela

Do nedavnega smo naše odkupe izvajali na stari način. Posledice tega so bile, da naše delovno ljudstvo mnogokrat ni bilo pravočasno in v zadostni meri preskrbljeno z važnimi življenjskimi potrebščinami, kot so mleko, meso, maščobe, sadje, mleviski izdelki in drugo. Uspehi brigadnega načina dela v rudarstvu, industriji in tudi v kmetijstvu pa so pokazali, da lahko z boljšo organizacijo dela, ob manjšem številu operativnega ter administrativnega kadra in ob manjšem trudu dosežemo boljše rezultate. Zato so tudi pri odkupu v zadnjem času pričeli delati po novem načinu.

Prvič so uporabili ta nov način dela pri odkupu živine. V okrajih Murska Sobota, Ptuj, Maribor-okolica in Poljčane so imeli večji kmetje velike zaostanke v obvezni oddaji živine in prašičev. Ministrstvo za državne nabave je skušalo na razne načine doseči izboljšanje, vendar uspehi niso bili zadovoljivi. Končno je bila sestavljena veččlanska ekipa, ki je odšla na področje okraja Murska Sobota. V sodelovanju z oblastnim ljudskim odborom Maribor in okrajnim ljudskim odborom Murska Sobota si je razdelila področje na več rajonov in pričela odkupovati po posameznih rajonih. Odkup se je dvignil v nekaj dneh in mesečni plan živine in debelih prašičev je bil do konca meseca realiziran in celo presežen. Celotna ekipa je nato prešla na področje drugega okraja, kjer je z enakimi rezultati izvršila naloge. Če računamo, da je bil ta odkup še brez podrobnejših priprav in ob pomanjkljivem političnem delu na terenu in da so bili kljub temu doseženi zadovoljivi uspehi, lahko vidimo, da je brigadni način dela tudi pri izvajanju odkupov vsestransko uporabljiv.

Načrtno in z vsestranskimi pripravami so pristopili k odkupu žita. Na sedežu vseh oblastnih odborov so bile predhodno konference s predstavniki okrajev, kjer jim je bil brigadni način dela podrobno razložen.

Posamezni okraji so nato organizirali brigade z nalogo, izvršiti odkup žita po krajevnih ljudskih odborih, in sicer tako, da je bila vsa brigada zaposlena istočasno le v enem ali dveh KLO-jih, in šele, ko je poslednji kmetovalec iz tega KLO-ja izpolnil svojo obveznost, prešla na drugo področje okraja. Skladno s takim načinom odkupa je moral biti izdelan tudi časovni in operativni plan odkupa okraja. Prav tako je tudi na odločbah, ki so bile izdane posameznim kmetovalcem, moral že vnaprej biti točno določen čas oddaje, da so kmetje lahko žito pripravili. Za boljše evidenco in kontrolo izpolnjevanja obveznosti posameznih kmetovalcev bodo krajevni ljudski odbori v bodoče vodili kartoteko gospodarstev z označbo vseh elementov, ki vplivajo na določitev obvezne oddaje, na primer velikost posestva, stanje živine in posevkov po vrstah in kulturah, število družinskih članov itd., kar bo v znatni meri pripomoglo k izboljšanju odkupa.

Rezultati odkupa po posameznih okrajih dokazujejo, da je odkup potekal brez motenj tam, kjer so do podrobnosti pripravili vse potrebno (Ljubljana-mesto, Trbovlje, Kamnik).

Jasno pa je, da mora biti pri brigadnem načinu dela najtesnejša povezava med upravnimi organi, to je poverjeništvu in krajevnimi ljudskimi odbori na eni strani in med odkupno mrežo, to je podjetji, njihovimi filijalami in odkupnimi postajami na drugi strani. Brez koordinacije teh dveh faktorjev in brez dobrih političnih priprav na terenu pa propade še tako dobro izdelan plan odkupa.

Prednosti brigadnega načina dela so v glavnem naslednje: delo se izvrši v najkrajšem času ob uporabi najmanjšega števila operativnega in administrativnega kadra. Ena ali dve brigadi v okraju lahko v istem času bolje in pravilneje izvršita delo kot se toliko aktivistov, ki so

prejšnje čase hodili v vse KLO-je in je bilo delo povsed začeto in nikjer končano. Brigada pridobi ogromno izkušenj, ki jih koristno uporablja od KLO-ja do KLO-ja, poleg tega pa je na področju enega okraja enoten kriterij in ne pride do kričeih nasprotij med dvema enako močnima kmetovalcema dveh sosednih krajev. — V nasprotju z dosedanjim prakso, ko niso bile obveznosti posameznih kmetovalcev še več mesecev po preteku glavne odkupne dobe realizirane, se pri brigadnem načinu dela odkup izvrši v celoti v določenih dneh, kar ugodno vpliva na same pridelovalce, ki vedo, da imajo obveznost izvršeno, in lahko s preostalimi presežki prosto razpolagajo, odkupni aparat pa ima možnost, da se po izvršitvi ene naloge v celoti lahko posveti drugi.

Pri brigadnem načinu dela je nadalje olajšana kontrola, evidenca je popolnejša, tehnično delo je zmanjšano na minimum, nepravilnosti so sproti odpravljene in pritožbe kmetovalcev rešene na kraju samem, s čimer odpade mnogo birokracije, nepotrebnih potov in sporov.

Prevozna sredstva se uporabijo v polni kapaciteti in z najmanjšo kilometražo, ker ni potrebnih ponovnih voženj po blago raznih zamudnikov itd. Kmetje sami lahko racionalneje uporabijo vprežno živino, ker en voznik lahko vozi za več obveznikov itd. S tem se zmanjšajo stroški prevoza, racionalneje uporabi delovna sila, vprezna živina in čas.

Brigadni način odkupa je primeren za skoraj vse vrste kmetijskih pridelkov, vendar prilagojen specifičnostim posameznega artikla. Brigade naj bi se formirale po okrajih, da bi bile lahko enotno vodene in bi se po vsebini dela delile na brigade, ki bi bile organizirane iz odgovornih uslužbencev poverjeništev za državne nabave pri okraju in okrajnih političnih aktivistov, katerih naloga bi bila: kontrola razreza planov na posamezne kmetovalce po KLO-jih, pomoč KLO-jem pri delu, politična aktivizacija in priprave za odkup, sploh vsi funkcionalni posli, ki pridejo pri odkupih v posestvu, in na brigado, formirano pri odkupnem podjetju, ki bi se bavila z odkupom.

Obe brigadi bi bili med seboj tesno povezani. Prav tako se morajo brigade povezati z množičnimi organizacijami na terenu, ki jim lahko ogromno koristijo. Žene lahko veliko pomagajo pri izboljšanju odkupa mleka, jajc in perutnine, mladina pri nabiranju gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč itd. S tem koristijo sami sebi, ker pridobe potrebna materialna sredstva, koristijo pa tudi skupnosti, ker se povečajo na ta način fondih prehrane, za izvožena zdravilna zelišča pa dobimo devize.

Krajevni ljudski odbori bi se ob brigadnem načinu dela ob pomoči, ki bi jo brigadi nudili, usposobili za nadaljnje, samostojnejše naloge in pravočasno izvršili posamezne odkupe, s čimer bi bil znatno razbremenjen okrajni odkupni aparat v celoti; skupnost bi to koristilo, ker bi s tem načinom odkupovanja pridobili tudi večje količine, kajti ostrižna kontrola razreza planov in izvršitve obveznosti ter takojšnji ukrepi proti spekulantom in sovražnikom graditve socializma onemogočajo, da bi kmetovalec navajal nerealne hektarske donose, nestvarno stanje živine, prašičev, mlečnosti krav in podobno. Dosedajno in pravilno delo bo onemogočilo, da bi se razrezi planov delali večkrat, s čimer bo pripranjeno mnogo časa. Mnogoštevilni aparat, ki smo ga do sedaj uporabljali v ta namen, se bo lahko uporabljal na drugih področjih, pri organizaciji in utrjevanju kmetijskih obdelovalnih zadrug, pri političnem delu na vasi in drugod.

Zaradi tega naj vse OLO-ji in odkupna podjetja, ki še niso uvedli tega sistema dela, to čimprej store in naj se poslužijo izkušenj okrajev, ki so z brigadnim načinom dela že dosegli lepe uspehe.

V ČRNI GORI JE ODPRTA PRVA KMETIJSKA RAZSTAVA

Na državnem kmetijskem posestvu pri Nikšiču so odprli prvi pokrajinsko kmetijsko razstavo v Črni gori. Razstava prikazuje uspehe, ki so bili doseženi pri obnovi kmetijstva ter perspektive njenega razvoja. Na razstavi sodeluje 10 državnih kmetijskih posestev, 7 znanstveno raziskovalnih ustanov in kmetijskih šol, 4 okrajne in mestne ekonomije, več desetih kmetijskih obdelovalnih zadrug ter kmetijskih zadrug.

Državno kmetijsko posestvo »Kapino polje« iz Nikšiča je razstavilo plemenske konje, govedo in ovce domače pasme in križance ter konje bosenske in arabske pasme. Razstavljeno je tudi več dobrih merinokrižancev. Državno kmetijsko posestvo »Kruševac« je razstavilo bika montafonske pasme, ki tehta okrog 700 kilogramov. Državni kmetijski posestvi »Kapino polje« in »Danilov grad«, mestna ekonomija Studenci, kmetijska obdelovalna zadruga »Tovič« so razstavili dobro vzrejene prašiče berkiširske in jorkširske pasme.

Ceprav je bila večina kmetijskih obdelovalnih zadrug ustanovljena letos, so na razstavi bogato zastopane. Kmetijska obdelovalna zadruga Rastovci iz okraja Nikšič je razstavila plemenske konje, krave in vola domače pasme ter jabolka in hruske, ki tehtajo od 500 do 800 gramov. Kmetijske obdelovalne zadruge severnih okrajev so razstavile pretežno vzorce jabolk, sliv, hrusk, konoplje, lanu in belih žit, zadruge iz južnih okrajev pa so razstavile bombaž, južno sadje, tobak in druge industrijske rastline.

Razstavljene so mnogi vzorci proizvodov, ki jih doslej niso gojili v Črni gori. Kmetijska obdelovalna zadruga »Sloga« pri Danilovgradu je razstavila bombaž dobre kakovosti, ki so ga letos vzgojili. Razstavljena je tudi soja, ki so jo pričeli gojiti šele po osvoboditvi ter

zelo dobro uspeva v južnih krajih. — Državno kmetijsko posestvo v Danilovgradu je razstavilo več vzorcev industrijske rastiine, ki je prišla iz Avstralije, ter bo dobro nadomestovala lan in konopljo. Letos bodo pridelali šestkrat več industrijskih rastlin, kot pred vojno, konec petletnega plana pa bo znašal odstotek pridelanih industrijskih rastlin v primeri z 1939. letom 1019. Razstava je pokazala, da so v Črni gori, zlasti v južnih okrajih, dobri pogoji za čebelarstvo. Letos je trikrat toliko panjev, kot jih je bilo v letu 1945. Čebelarstva postaja Kruševac je razstavila prvovrstne panje, iz katerih so dobili 125 litrov medu v devetih dneh.

Največja ležišča infuzorijske zemlje pri nas so v Makedoniji

V nekaterih krajih naše države leže sloji infuzorijske (diatomske) zemlje, važne sirovine, ki jo rabijo v proizvodnji anilinskih in navadnih barv, za izdelovanje vodnega stekla, za filtriranje mastnih tekočin, pri izdelovanju papirja, lakov, gutaperče, kavčuka, za čiščenje kovin, pri izdelovanju porcelana, v gradbeni industriji za izdelovanje lahke opeke in izolacijskega materiala, za izdelovanje odvodnih kanalov, po katerih odteka raztopljena kovina v livarnah itd.

Infuzorijsko zemljo smo pred vojno uvažali iz inozemstva, ker so jo šele tik pred vojno začeli izkoriščati v okolici Baroševca v okraju Kolubarsko. Pred nekaj meseci je bilo ustanovljeno podjetje za izkoriščanje te zemlje ki že izpolnjuje svoje mesečne naloge. Sedaj preiskujejo zemljo v vaseh Baroševac in Male Crljene, da bi razširili sedanje rudnike. Največja nahajališča infuzorijske zemlje pa so v Makedoniji.

Ob zaključku dela etnografske ekipe na Dolenjskem

Etnografska ekipa, ki je odšla na teren 1. avgusta, je zaključila svoje letošnje enomesečno raziskovanje ljudskega življenja na Dolenjskem v nedeljo 4. t. m. z razstavo v Smarju pri Grosupljem. Razstava, ki je bila nekakšna materialna bilanca dela ekipe, je pravbala vso bližnjo in daljnjo okolico; bližnjo, ker so se vse priljubili ti ljudje, ki so se tako prijazno zanimali za prav vse pri hiši, daljnjo pa, ker so že toliko slišali o teh čudno radovednih prirediteljih razstave.

Tako se je vse trlo v lepo okrašeni dvorani šmarskega zadruškega doma, ko je tovariš Boris Orel, ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani in vodja ekipe, pozdravil domačine in goste, predstavil različnih kulturnih ustanov, prosvetnega ministrstva, univerze, zavoda za zaščito kulturnih spomenikov iz Ljubljane, OLO Grosuplje itd. Kot že ob prihodu ekipe na teren, je tudi tokrat spregovoril o nalogah in cilju etnografije — znanosti o življenju ljudstva — in se na koncu zahvalil vaščanom in krajevnim ter okrajnim ljudskim oblastem za gostoljubje, ko so z največjim razumevanjem podprli delo ekipe. Pomen etnografskega dela je poudaril tudi predsednik OLO Grosuplje tov. Lesjak. Opozarjal je na nenehni razvoj ljudskega življenja, ki pa si je v naši preteklosti le z muko utiral pot, medtem ko ga danes naša celotna družbena ureditev forsira, je ob razstavljenem lesenem plugu pokazal na vso naravno zaostalost izgovorov, kot če so moji predniki tako živeli, zakaj ne bi mogel tudi jaz. »Le kdo še danes orje z lesenim plugom, danes, ko imamo železne in si želimo le čim več traktorjev, ki delo še vse bolj poenostavljajo,« je dejal.

Sledil je živahen ogled razstave, vsebinsko katere so označevale že parole kot »Muzej iz ljudstva — muzej za ljudstvo« in »Naše vasi bodo dočela sprememile svojo podobo (Kardelj) — zato zavarujemo pravočasno vse pomembnejše etnografske spomenike.« Razstava je bila v resnici majhna restavracija starinskega vsakodnevnega življenja šmarske in poljske okolice. Na sodobnost, seveda brez tiste utripa, ki ji ga daje modernizacija in sploh nova doba, po osvoboditvi, so spominjali le predmeti, ki so v rabi tudi še danes, oziroma, ki še predstavljajo posebnosti tega okoliša (na primer izdelovanje predpražnikov v Zg. Slivnici). Vse pa je bilo izrazito njihovo, kar je potrjevalo tudi glasno obujanje spominov, s katerimi so obiskovalci komentirali različne predmete. Lepo izrezljane ali poslikane skrinje, starinska vrata, zibelka, praznična in delovna obleka, gospodarsko orodje, posoda, pribor — vse največ domačega izvora, izdelki pridnih in iznajdljivih delovnih rok »Telengal« se je ustavila postarna ženica ob nekdanji volovski vpregi, poleg katere sta ležala tudi že enostavnejša jarem in »jarmičke«. »Rokominček« imenujejo posodo, s katero zajemajo prašičjo kuho. Tudi železne klešče, s katerimi so člani neke družine skozi tri generacije drli po okolici zobe, so bile na razstavi, ki je skupno štela nad 150 najrazličnejših predmetov, podarjenih, odkupljenih ali izposojenih. Večina od njih je tako po uporabnosti, kot nerentabilnosti spričo današnje modernizacije že davno odslužila svojemu namenu in bila po podstrešjih le v napoto. Svojo ceno so ohranili ti predmeti le še za etnografijo, ki gleda nanje s povsem drugega vidika — z vidika razvoja ljudskega življenja.

Etnografsko zbiranje materialnega gradiva pa ne bi bilo popolno, če bi bilo omejeno le na prenosljive predmete. Razporeditev naselja, hiše, gospodarska poslopja pa so za etnografijo prav tako bistvene važnosti. Tu je priskočil na pomoč fotoaparati, s katerimi so člani ekipe napravili preko 300 fotospodnetkov najrazličnejših značilnosti dolenjske vasi, kmečke hiše in gospodarskih pritoklin, kašč, hlevov, kozolcev, čebelnjakov itd. Vse resnost etnografskega dela pa so ljudje občutili ob risbah, ob 150 verno izdelanih risbah njihovih domov, notranje opreme ter ob natančno merjenih florisih. No, to je bilo delo le pomožnega, tehničnega osebja, dijakov šole za umetno obrt. Notranja vsebina dela ekipe pa je ležala v 50 večjih, polnih beležek o stanju materialne, socialne in duhovne kulture šmarsko-poljskega okoliša. Ti konkretni podatki bodo služili poklenim etnografom, kot so prof. Orel, asistent Matičetov, dr. Vilfan in drugi, pri njihovem nadaljnjem znanstvenem delu, ko bodo na njihovi podlagi skušali podati razvojno sliko ljudskega življenja.

Etnografija, ki naj zajame prav vse oblike ljudskega življenja, predvsem ljudsko materialno kulturo, kot se kaže na primer v gospodarstvu, to je poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu, čebelarstvu itd., pa socialne osnove, na katerih se je to življenje razvijalo, zemljiško razdelitev, ljudsko pravo, pravne običaje, skratka podrobne življenjske pogoje, in duhovno kulturo, pod katero razumemo narodno blago z vsemi ljudskimi običaji, ljudskim pesništvo in verovanji, je pri nas še zelo mlada znanost. Lahko rečemo, da se je kot taka začela uveljavljati šele po osvoboditvi. Posamezni ljubitelji, ki so se prej ukvarjali predvsem z zbiranjem narodnega blaga — in nam tudi ohranili marsikatero zanimivost — zaradi svojega sporadičnega in enostranskega dela še zdaj niso mogli zajeti vsega življenja v naši vasi. Zato jih tudi ne moremo imenovati etnografe. Napačno pa je pisati o današnjih delavcih na tem področju, kot le o »zbiralcih narodnega blaga,

kar še beremo v našem tisku. Naloga etnografov so, kot je zgoraj razvidno, mnogo večje in širše.

Načrtuemo in sistematičnemu delu naših etnografov na terenu tudi ne ustreza, če rečemo samo, da »so obiskali dolenjske vasi«. Naši etnografi so že lani pričeli z načrtnim raziskovanjem Dolenjske. Že lani so sistematično obdelali KLO St. Jurij in Skočjan ter del KLO Turjak. Letošnje delo, obdelava KLO Smarja in Police je torej plansko nadaljevanje lanskega, na katero ga tudi veže zaokroženost predela z več ali manj enako problematiko. Dolenjski bo sledilo prav tako načrtno raziskovanje ostalih slovenskih pokrajin. (Se ta mesec n. pr. bo odšla ekipa pod vodstvom tovariša Matičetova v koperski okraj.) Na važnost temeljitje in pregledne slike kulture ljudskega življenja vse Slovenije lahko sklepamo med drugim po tem, da bo šele po takšni sliki mogoče ugotoviti, ali je n. pr. tipično, ki so jo na Dolenjskem našli v domači vsakem poljskem zaselku, res panonski, ali pa je to tipično slovenska last.

Naši etnografi želijo le še več kadra ter večje materialne pomoči, da bi mogli v še večjem obsegu in na več mestih hkrati vršiti svoje delo. Treba je hiteti. Prav današnje tempo modernizacije in spreminjanja soci-

Ljudstvo na etnografski razstavi v Smarju (v ozadju so razstavljeni kmečka vrata iz Bičja)

alne strukture prebivalstva jim na rekuje naglico, da čim prej zberejo vse gradivo, ki se nanaša na pretekle in sedanje oblike ljudskega življenja ter ga tako rešijo za našo kulturno zgodovino. Etnografija namreč ni danes, ko se oganišča umika štedilniku in staro gospodarsko orodje novemu, boljšemu, nikakršna oclka, ki bi zavirala napredek naše vasi. Ne, ona pri tem ne propagira zaostalih in preživelih stvari, marveč v njihovi povezanosti s celotnim družbenim razvojem odkriva zakonitosti, ki so jih napravile take in ne drugačne, pri tem pa nujno opozarja na viden proces razvoja od njihovih nižjih k višjim oblikam.

In še nekaj nam daje etnografija, odkriva nam našo ljudsko umetnost. Naši etnografi bodo enkrat za vselej ovrgli napačno mnenje, češ da mi nimamo ljudske umetnosti, s katerim nas je tužna poniževala in s katerim se mi, ker je sami nismo dovolj poznali, nismo dovolj samozavestno borili. In vendar je že pokojni pesnik

Oton Zupančič poudaril vso pomembnost ljudske umetnosti, ko je ob neki priliki dejal, da vse to, ljudska ornamentika, folklor, ljudske pesmi, ni samo brezpomembno okrasje, puha sentimentalnost, stara šara, marveč — da je to naša preteklost, da so to poteze v naši podobi.

Z etnografskim delom se bo tudi zmanjšala anonimnost naše ljudske umetnosti. Tako je ekipa že v šmarsko-poljskem okolišu odkrila nekaj ljudskih umetnikov-samoukov iz druge polovice 19. stoletja. Na primer Matija Podržaj, mežnar z Magdalenske gore, o katerem pripoveduje ljudsko izročilo, kako zelo je bil nadarjen, kako si je sam izdeloval barve iz rastlin in kako je napravil tako lepa vrata, da se je zdelo naročniku škoda, da bi jih rabil, zavil jih je v ruže in jih spravil na podstrešje. Ali pa kmet Matija Illovar, ob katerem se je ob nedeljah, ko je rezljal bogce in druge svetnike, zbirala vsa okolica, ki ji je pomagal z načrti, nasveti in recepti.

Tudi ni treba posebej opozarjati na bogastvo, točnost in jedrnatost izražanja v naših dialektih, s katerimi knjižni jezik lahko le bogatimo. Tudi v tem pogledu nam bo pomagala etnografija. Mar niso lepi izrazi »vratnik« za angino, ali »posávka« za veter, ki vleče od Save, »múkovník« za voz,

ki škriplje, in še mnogi drugi, ki jih srečamo v zapiskih ekipe. Glede na današnje popularizacije ljudskih plesov naj tudi omenimo, da je zasledila na terenu ekipa že več novih, tako na primer »potovčenko«, »vrabčevko« in »sedem besedi«, ki se plešejo ob zbornem petju. Vendar jih pozna le še starejši ljudje. Zal se prosvetni odsek KLO Smarje ni odzval povabilu ekipe, da bi se skupno pomenili o načrtni gojitvi domačih plesov ter da se mladina čim prej seznanji z njimi. Člani ekipe so poleg tega v šmarsko-poljskem okolišu imeli 10 predavanj, kjer so govorili o razvoju obdelovanja zemlje od praskupnosti do socializma, o znanosti in praznovanju in tako dalje. Končno naj še izrazimo željo, da bi se omogočila razstava do sedaj zbranega, to je lanskega in letošnjega materiala tudi v Ljubljani. Omenimo naj le, da je samo šmarska razstava samo v nedeljo privabila nad 1500 ljudi.

Kje so vzroki zaviranja kulturno-umetniškega dela v Domžalah

Po poldragoletnem obstoju einskialno-kulturno-umetniškega društva v Domžalah se že kažejo sadovi pravilne prosvetne politike, to je povezanosti vseh moči v enotno organizacijo, ki se bori pod vodstvom KP za dvig kulturnega nivoja, za zgraditev socializma v naši domovini.

Pri SKUD-u Domžale obstaja močna dramska sekcija, ki si je letos že lahko postavila v program težja dramska dela svetovnih in domačih avtorjev. Trenutno ima v študiju Shakespearsjevo delo »Kar hočete«. V letnem času je postavila na oder eodobno delo »Uroki«, s katero je dvakrat gostovala v gozdnih brigadah in enkrat pri ustanovitvi obdelovane zadruge v Zalogu pri Komendi. Orkester in harmonikarski zbor SKUD-a štejeta že 30 članov. Bila sta že na treh uspešnih tujetih ter sodelovala na tekmovalnih in festivalnih. Pred kratkim sta priredila dobro uspel samostojni koncert v Domžalah. Dvig kvalitete dela je delno pripisati članstvu, ki se močno trudi, pridobiti si čim več strokovne sposobnosti, posebno pa požitrovosti inštruktorja orkestra, tov. Juvana Tomažiča, ki žrtvuje ves prosti čas za delo pri orkestru.

Knjižnica SKUD-a je ena najboljših podeželskih knjižnic v okraju, kar je zaslužna tov. Ušeničnikove, ki nesebično porablja svoje moči za napredek knjižnice. V SKUD-u obstajata tudi pevski sekcija, ki trenutno ni aktivna, in pa folklorna sekcija, katere strokovni vodja je sedaj dokončan folklorni tečaj in od katerega članstvo in javnost pričakuje, da bo vose teorijo prenesel v prakso.

Vse to prikazuje Domžale kot napreden kraj, ki ima po svoji strukturi prebivalstva še ogromne možnosti na področju prosvete, saj ima neizčrpen vir kadrov v vrstah tovarniških delavcev. Vse te uspehe pa slabi odnos odbora domžalske godbe do SKUD-a. Dasi šteje godba številno članstvo, ki zdravo gleda na današnji razvoj, je v odboru godbe

ki škriplje, in še mnogi drugi, ki jih srečamo v zapiskih ekipe.

Glede na današnje popularizacije ljudskih plesov naj tudi omenimo, da je zasledila na terenu ekipa že več novih, tako na primer »potovčenko«, »vrabčevko« in »sedem besedi«, ki se plešejo ob zbornem petju. Vendar jih pozna le še starejši ljudje. Zal se prosvetni odsek KLO Smarje ni odzval povabilu ekipe, da bi se skupno pomenili o načrtni gojitvi domačih plesov ter da se mladina čim prej seznanji z njimi.

Člani ekipe so poleg tega v šmarsko-poljskem okolišu imeli 10 predavanj, kjer so govorili o razvoju obdelovanja zemlje od praskupnosti do socializma, o znanosti in praznovanju in tako dalje. Končno naj še izrazimo željo, da bi se omogočila razstava do sedaj zbranega, to je lanskega in letošnjega materiala tudi v Ljubljani. Omenimo naj le, da je samo šmarska razstava samo v nedeljo privabila nad 1500 ljudi.

Za planski vpis abiturientov na univerzo

V kratkih štirih letih po osvoboditvi je naša mlada ljudska oblast v nešteti primerih pokazala, kako močno ji je pri srcu neprestana zunanja in notranja rast našega visokega šolstva. To nam dokazuje ustanavljanje novih fakultet in akademij, izpopolnjevanje starih, gradnja novih univerzitetnih objektov itd. Vsestransko izpopolnjevanje našega visokega šolstva je ena najbolj važnih nalog naše socialistične graditve. V naši ljudski revoluciji se je bistveno spremenil odnos do inteligence, ki ni in ne sme biti več orodje v rokah nekaterih za njihovo bogatenje, ampak zavesten, strokovno najboljši podkovan graditelj socialistične družbe na vseh področjih njenega življenja.

Teh temeljnih dejstev se morajo globoko zavedati naši abiturienti, ki se v teh dneh prvič vpišujejo na posamezna fakultete naše univerze in univerje v bratskih republikah Srbiji in Hrvaški. Zavedati se morajo, da je njihova pravila, sorazmerna, planeka porazdelitev na posamezna študijska področja bistven element našega plana, zlasti še danes, ko nam spričo težke dediščine iz stare Jugoslavije in intenzivne rasti našega gospodarstva občutno primanjkuje visoko kvalificiranih strokovnjakov na vseh področjih našega življenja. Da se mladina te svoje dolžnosti do ljudstva in njegove države ter oblasti globoko zaveda, je neštokrat dokazala in vsak dan ponovno dokazuje. Da se tega zaveda tudi pri tako odločilnem koraku, kot je izbira poklica, dokazuje prav sedaj, ko se po veliki večini odloča za univerzitetni študij po načrtu, ki so ga v skladu z nujnimi potrebami naše socialistične graditve sestavili naš največji organi za planiranje in zvezno ministrstvo za znanost in kulturo. V teh dneh prihaja v veliki meri do izraza tista predanost naše mladine stvarni delovnega ljudstva, ki jo je tolikokrat pokazala na drugih področjih svojega udejstvovanja. Prav v izbiri poklica naši mladinci in mladinke ponovno dokazujejo, da v veliki večini više cenijo interese ljudske skupnosti kot svoje ozke osebne interese.

Vendar je provizorni vpis, ki je bil konec minulega meseca na posamezne fakultete naše univerze, pokazal za nekatera važna znanstvena področja premalo zanimanja, medtem ko se je za študij nekaterih drugih znanstvenih disciplin prijavilo v primeri s postavljenim planom kar občutno previsoko število novincev. Pod planom smo zlasti na nekaterih za razvoj našega socialističnega gospodarstva silno važnih področjih: rudarstvu, geologiji, brodogradnji, sanitarni tehniki. Prav tako še ni dosežen plan vpisa na gospodarski fakulteti, ki poleg drugega vzgaja za novo državo tako važen kader socialističnih gospodarstvenikov. Tudi še ni dosežen plan vpisa v nekaterih vredmetih filozofske fakultete, zlasti njenega matematično-prirodoslovnega oddelka (fizika, matematika, meteorologija, astronomija). Po dosedanjih prijavah pa je nekje bolj, drugod manj presežen plan vpisa na naslednjih področjih: elektrotehnika, kemija, gozdarstvo, agronomija, na filozofski fakulteti pa zlasti germanistika, biologija in umetnostna zgodovina.

Ceprav bosta univerza in ministrstvo za prosveto do skrajnih možnosti upoštevali osebna nagnjenja in sposobnosti novincev, ker se zavedata važnosti izbire poklica za vsakega mladega človeka, vendar ne bosta mogli dovoliti, da zaradi premajhne odgovornosti in discipliniranosti nekaterih ne bi bil dosežen plan vpisa in bi bil s tem zaviran planski razvoj naše socialistične graditve.

Zato naj bi abiturienti, ki letos stopajo na univerzo, pa so se prijavili za katero od strok, v kateri je plan prekoračen, ponovno dobro razmislili ter vkladili svoje interese za interese naše ljudske skupnosti. Vsakomur, ki mu šibkejši socialni položaj morda ne bi dovoljeval tega ali onega študija, ki je združen z večjimi izdatki, bo oblast pomagala s mesečno štipendijo. Mladina, ki stopa prvič na tla naše najvišje znanstvene in pedagoške ustanove, bo tudi tu dokazala svojo zrelost in pripravljenost, izpolnjevati naloge svoje ljudske oblasti in države ter svoje Partije.

Obsežne priprave žena novomeškega okraja na Teden matere in otroka

Novo mesto 9. septembra

Na letošnji Teden matere in otroka se žene v novomeškem okraju temeljito pripravljajo. Že na zadnjem okrajnem plenumu so sklenile, da bodo posvetile posebno skrb zaščiti matere in otroka, nadalje vključevanju žena v gospodarstvo, pomoči že zaposlenim materam in prireditvam za otroke v samem tednu. Zato je okrajni odbor AFZ v tesnem sodelovanju s poverjenostmi za socialno skrbstvo pri OLO Novo mesto sestavil poseben plan dela in predpriprav za čim uspešnejši potek Tedna matere in otroka.

Žene so v zadnjem času okrepile vrste AFZ. Tako so v Ločni, Zburah, Smarju in na Trški gori, kjer doslej organizacije AFZ še ni bilo, žene izvolile vaške odbore AFZ. Zato bodo organizirane žene poskrbele, da bo Teden matere in otroka dosegel silherni vas in vse žene. V 30 KLO bodo predavali zdravniki, zaščitne sestre in babice o zdravstvu in negi otrok, v prav tolikih krajih pa bodo imeli tudi učitelji razna vzgojna predavanja. V petnajstih krajih bodo žene pripravile pionirske sejme. V Bršljunu in Novem mestu žene že izdelujejo igrače, napekle bodo pa tudi slaščice za najmlajše obiskovalce sejmov.

Že dolgo čutijo žene v Novem mestu nujno potrebo po domu igre in dela. Mnoge ovira prav nezadostno število otroških ustanov, da bi se lahko vključile v gospodarstvo. Zato bo v Tednu matere

in otroka odprti na Marofu prvi dom igre in dela na Dolenjskem. Požrtvovalne novomeške žene delajo zdej vaak dan v domu, da bo malčkom čim prijetnejši, uredile pa so tudi lepo igrišče. Prav tako pripravljajo žene v Gotni vasi, Bršljunu, Smihelu pri Žužemberku, v kmetijskih obdelovalni zadrugi Orehovica in v Soteski s prostovoljnimi delom svojim otrokom igrišča; v Soteski bodo poleg igrišča postavile tudi utico. V teh krajih so prišle na prostovoljno delo tudi žene, ki doslej niso aktivno sodelovale v svoji organizaciji.

Popis rezervne delovne sile je v novomeškem okraju pokazal, da je še izredno veliko žena, ki bi se lahko vključile v osemurno ali štiriurno zaposlitev. Zato so žene sklenile, da se jih bo do Tedna matere in otroka vključilo 60 v osemurno delo, 175 pa za štiri ure na dan. Doselej dela od teh že 35 tovarišč, na množičnih sestankih pa se jih je prijavilo že več. V 12 krajih bodo žene ustanovile frontne brigade; doslej jih imajo že I., II. in III. teren v Novem mestu ter v Zabji vasi, Bršljunu in Gotni vasi. Žene iz mesta so delale doslej največ na združnih ekonomijah, na državnem posestvu na Grmu, pri gradbenem podjetju Pionir, pomagale so pri svinjogojstvu in na invalidski ekonomiji v St. Jerneju. Med najdelavnejšimi v okraju so tovarnišice v Bršljunu. Veliki združni dom raste predvsem s pomočjo njihove delovne brigade. Posebno so se izkazale starejše matere Pretnarjeva, Požarjeva in Volingova. Od junija do septembra so ženske frontne brigade v novomeškem okraju naredile že nad 10.000 prostovoljnih ur dela.

Aktivistke AFZ v tistih vaseh, kjer imajo zbiralnice mleka, organizirajo aktivne žene, ki bodo skrbeli, da se bo mleko pravilno in higiensko oddajalo. V Soteski in Žužemberku so žene s tem delom že začele. Žene v Novem mestu so pomagale tudi pri odkupu čita s tem, da so začile biznu 3000 vret. — Nadalje so si žene novomeškega okraja postavile v plan, da bodo z vestnim pobiranjem prispevkov in pridobivanjem novih podpornih članov dvignile socialni fond v okraju za 20%. V Novem mestu bodo žene organizirale v Tednu matere in otroka razstavo, otroci iz mesta in okolice pa si bodo lahko ogledali Sneguljčico, poslušali koncert in obiskali posebne kinopredstave. Slavnostne prireditve bodo še v 5 KLO, v partizanske kraje pa bodo žene naredile tri izlete: poseben izlet bodo organizirale s pionirji v Zagrad.

V zadnjem času je novomeškimi ženam v veliko pomoč novo ustanovljena mestna pralnica in kemična čistilnica. V Tednu matere in otroka bodo odprle še krpalnico perila. V njej bodo zaenkrat zaposlene tiste žene, ki so se prijavile za lažje štiriurno dnevno zaposlitev. V okviru pomoči materam bo okrajni odbor AFZ s pomočjo Rdečega križa priskrbel revnim procičiam posteljino.

Žene novomeškega okraja so v minulem tednu izpolnile tudi obveznost, da so v okviru priprav na Teden matere in otroka pogostile učence prvih razredov osnovnih šol. Svetnihih proslav zabetka šolskega pouka so se v mnogih šolah udeležile s prvošolci tudi njihove matere. Najbolj so se pripravile na te proslave in pogostitve članice AFZ v Novem mestu, Stopičah, Smihelu in Žužemberku.

Tako se žene v novomeškem okraju z delom pripravljajo na letošnji Teden matere in otroka, hkrati pa tekmujejo z ženami kamniškega okraja, da bo ta teden čim bolj uspel.

Na tem zboru se je pokazala prava stran nasprotovanja, namreč, da domžalske cerkev nudi godbi denarno pomoč, kar pomeni, da se cerkev vtika v posle, ki se je ne tičejo, ter zavira napredek. Pokazalo se je, da je godba nekaka delniška družba, kjer imajo člani vložene svoje deleže za zgradbo godbenega doma. Pri tem še ni razloščeno vprašanje prodaje doma okupatorju v času narodno-osvobodilne borbe. Postavljalo se je vprašanje plačila pri sodelovanju pri godbi. Do sedaj je godba sodelovala pri vseh cerkvenih akcijah, procesijah itd., pri ljudskih proslavah pa vedno le prisiljeno, kar tovariši od vodstva godbe tudi stalno poudarjajo ter pri tem postavljajo, da v našem družbenem delu ni demokracije (zato, ker so »moralni« igrati ob dnevu delavskega praznika 1. maja, ob dnevu zmage in ob dnevu obletnice nastanka nove Jugoslavije) ter je logično, da se taki ljudje ne morejo priključiti družbi, ki ima jasna in točna napredna pravila.

Odbor godbe ni izvršil sklepa zbora, sploh ni pristopil k ureditvi problema, se oje sploh ni udeležil, ampak se je enostavno potuhnil zaradi prigovarjanja nekaj ljudi, ki so v službi zaviračev izgradnje socializma, sabotejev kulturnega napredka delovnih množic, ki mislijo, da bodo mogli preprečiti združenje vseh zdravil sil, katere zbira naša prekljena KP z genialnim voditeljem maršalom Titom na čelu. Tem elementom bodo delovne množice same pokazale, kaj zaslužijo, pokazale so jim in jim bodo, da je edino pod vodstvom KP možno preiti v pravo, delovnega človeka vredno življenje. Akt, katerega so ti ljudje reproducirali v obliki zapiskov seje ter z njim umazali tudi zdrave člane, ki pa se ne zavedajo pomena besedi, ki pravijo, »da je izključeno sprejeti pravila SKUD-a«, bo pa treba uporabiti za javno razkrinkanje vseh sabotejev socialističnega napredka v domžalski godbi.

Tako politiko vodita v godbenem društvu Domžale predvsem tajnik odbora Mazovec Štefka (bivši član KLO-ja) in član odbora Lohodanec, ki je junjski monter DES - Domžale.

